

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 39/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden verolakien muuttamisesta sekä valtion ja kuntien kustannustenjaon tarkistuksesta aiheutuviksi muutoksiksi lainsäädäntöön

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä syyskuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden verolakien muuttamisesta sekä valtion ja kuntien kustannustenjaon tarkistuksesta aiheutuviksi muutoksiksi lainsäädäntöön (HE 144/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausunto valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Merja Taipalus ja finanssisihteeri Fransiska Pukander, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Arto Sulonen, sisäasiainministeriö
- johtaja Martti Kallio, Suomen Kuntaliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Kirkkohallitus
- Suomen ortodoksinen kirkollishallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia, elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, varainsiirtoverolakia, verontilityslakia ja kuntien valtionosuuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä.

Vuoden 2007 veronkevennyksiin liittyen tuloverolaissa säädettyä valtionverotuksen ansiotulovähennystä ehdotetaan kasvatettavaksi. Tuloverolaissa säädettyä kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä pienennettäisiin kunnille veronkevennyksestä sekä matkakuluvähennyksen kasvattamisesta aiheutuvien verotuottomenetysten kompensoimiseksi. Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennyskelpoista

enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 4 700 eurosta 7 000 euroon.

Kotitalousvähennystä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että kotitalousvähennys voitaisiin myöntää, vaikka kotitalous olisi saanut samaa lämmitysjärjestelmän perusparannustyötä varten energia-avustusta. Lisäksi kotitalousvähennystä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, ettei kotitalousvähennystä voisi saada verovelvollisen itse tekemästä työstä tai työstä, jonka on tehnyt verovelvollisen kanssa samassa taloudessa asuva henkilö.

Luonnonsuojelulain perusteella maksettavien korvausten verokohtelua koskevat tuloverolain

säännökset uudistettaisiin vastaamaan luonnon-suojelulaissa tapahtuneita muutoksia. Lisäksi urheilutulon käsite laajennettaisiin koskemaan myös ulkomailta saatuja urheilutuloja.

Kuntien valtionosuuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan kuntien valtionosuuksia vähennetään valtionosuusprosentteja alentamalla yhteensä 185 miljoonalla eurola vuodesta 2008 tuolloin toteutettavan valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen yhteydessä. Tämä valtionosuuksien vähennys korvattaisiin kunnille jo vuodesta 2007 alkaen pienentämällä kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä siten, että kuntien verotulot kasvaisivat vastaavalla euromäärällä. Vaikutukset verovelvollisten asemaan otettaisiin huomioon valtionverotuksen veroperusteissa.

Verontilityslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että seurakuntien yhteisöveron jako-osuut-

ta alennettaisiin 1,94 prosentista 1,75 prosenttiin ja valtion jako-osuutta korotettaisiin vastaavasti 76,03 prosentista 76,22 prosenttiin. Tuloverolakiin ja verontilityslakiin ehdotetaan tehtäväksi yhteisöveron jako-osuusmuutoksia vastaavat muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta. Muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2007 toimitettavassa verotuksessa. Kotitalousvähennyksen ja energia-avustuksen yhteensovittamista koskevaa muutosta sovellettaisiin kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 2006 toimitettavassa verotuksessa. Verontilityslain 12 §:ää sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2007 tehtäviin yhteisöveron tilityksiin.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Vuoden 2005 valtionosuuksissa toteutettavaksi tarkoitettu valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus on valtionalouden kehykset huomioon ottaen jaksotettu neljän vuoden ajalle vuosille 2005—2008 (lait 1289—1292/2004). Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että viimeinen eli vuonna 2008 kunnille maksettavaksi tarkoitettu 185 miljoonan euron erä suoritettaisiin kunnille verotusjärjestelmän kautta jo vuonna 2007. Tämä toteutettaisiin pienentämällä kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä siten, että kuntien verotulot kasvaisivat vastaavalla määrällä. Kuntien valtionosuuslain muuttamisesta annetun lain (1068/2005) voimaantulosäännöstä on tämän johdosta ehdotettu muutettavaksi siten, että verotuksen kautta vuonna 2007 suoritettava erä otetaan huomioon valtionosuusprosenttia alentamalla vuoden 2008 alusta toteutettavassa uusimuotoisessa valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaon tarkistuksessa.

Hallintovaliokunta pitää esitystä tervetulleena. Valiokunta on vuoden 2006 talousarvioesityksen yhteydessä katsonut kuntien taloustilanne huomioon ottaen, että kustannustenjaon tarkistus tulee toteuttaa nopeutetussa aikataulussa kokonaisuudessaan kuluva vaalikauden aikana (HaVL 20/2005 vp — HE 119/2005 vp). Nyt käsiteltävänä oleva esitys aikaistaa viimeisen kustannuserän tuloutettavaksi kunnille jo vuonna 2007. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen, kunnan verotulojen ja valtionosuuksien määrä ja suhteellinen osuus kunnan verotuloihin vaikuttavina tekijöinä vaihtelevat kuntakohtaisesti. Verotuksen kautta toteutettava kustannustenjaon tarkistuserän suoritus poikkeaa siten kuntakohtaisesti jonkin verran mallista, jossa suoritus olisi tehty valtionosuuksia lisäämällä. Esitys maksun aikaistamiseksi on kuitenkin valiokunnan mielestä perusteltu. Valiokunta kuitenkin tähdentää, että annettaessa kunnille uusia tehtäviä tulee samalla huolehtia rahoitusperiaatteen toteutumisesta.

Vuoden 2007 veronkevennyksiin liittyen hallituksen esityksessä ehdotetaan, että valtionverotuksen ansiotulovähennystä kasvatetaan, mikä alijäämähyvityksen kautta pienentää kuntaveronsaajien verotuloja noin 17 miljoonaa euroa. Matkakuluvähennyksen kasvattamisesta aiheutuu kunnille verotulonmenetyksiä yhteensä noin 7 miljoonaa euroa. Nämä yhteensä noin 24 miljoonan euron verotulonmenetykset kompensoidaan kunnille kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä pienentämällä. Esitys on perusteltu ja se vastaa hallitusohjelman linjauksia.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennykseen liittyvät vaikutukset on verovelvollisten kannalta pyritty hallituksen esityksessä ottamaan huomioon keventämällä vastaavasti valtion verotusta siten, ettei muutoksilla olisi merkittävää vaikutusta verovelvollisten asemaan.

Kustannustenjaon tarkistukseen liittyvä kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen pienennys lisäisi seurakuntien verotuloa noin 11 miljoonalla eurolla. Hallituksen esityksen mukaan, koska esityksen tarkoituksena on ollut ainoastaan suorittaa kunnille niiden osuus kustannustenjaon tarkistuksesta, kirkollisverotulon lisäys kompensoitaisiin alentamalla seurakuntien yhteisöveron jako-osuutta 1,94 prosentista

1,75 prosenttiin ja korottamalla valtion jako-osuutta vastaavasti 76,03 prosentista 76,22 prosenttiin. Seurakuntien yhteisöverosta evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisövero 0,08 prosenttia.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että seurakuntien yhteisövero-osuus on tarkoitettu muun muassa kattamaan hautaustoimilaililla (457/2003) seurakuntien velvollisuudeksi säädetyn hautaustoimen kustannukset koko väestön osalta. Sitä käytetään myös muun muassa väestökirjanpitoon liittyviin tehtäviin, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ylläpitoon, diakoniatyöhön sekä muuhun yhteiskunnallisesti merkittävään työhön (HaVL 10/2005 vp — MINS 3/2003 vp). Valiokunta korostaa, että valtion tulee omalta osaltaan huolehtia siitä, etteivät yhteisöverojärjestelmässä tapahtuvat muutokset heikennä kirkon mahdollisuuksia hoitaa yhteiskunnallisia tehtäviään.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Lauri Kähkönen /sd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Kari Kärkkäinen /kd
jäs.	Janina Andersson /vihr	Heli Paasio /sd
	Nils-Anders Granvik /r	Mauri Salo /kesk
	Lasse Hautala /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Rakel Hiltunen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Ahti Vielma /kok
	Esko Kurvinen /kok	Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Pidämme tärkeänä, että seurakuntien yhteisöverosuus pidetään nykyisenä 1,94 prosentissa siitä huolimatta, että kirkollisverotulojen arvioidaan nousevan noin 11 miljoonaa euroa verovähennysten tason alentamisen johdosta.

Seurakuntien saamalla yhteisöverosuudella on tarkoitus kattaa muun muassa hautaustoimen kustannukset. Hautaustoimilain mukaan evankelis-luterilaisen kirkon tulee pitää yllä yleisiä hautausmaita koko väestölle. Hautaustoimen kokonaiskustannukset vuonna 2005 olivat 83,2 miljoonaa euroa. Hautaustoimilain antama lisävelvoite, jonka mukaan seurakuntien tulee perustaa tunnusettomia hautausmaita, tulee täysmittaisesti voimaan vuoden 2007 alusta ja lisää osaltaan hautaustoimen kustannuksia.

Eduskunnan hallintovaliokunnalle antamassaan lausunnossa Kirkkohallitus muistuttaa, ettei seurakuntien yhteisöverosuutta ole kuitenkaan tarkoitettu yksinomaan hautaustoimen menoihin, vaan sillä on tarkoitus kattaa myös seurakuntien yhteiskunnallisia tehtäviä, vaikka tälle ei olekaan samanlaisia lainsäädännöllisiä perusteita. Pelkästään hautaustoimen ja kirkonkirjojen hoidon kokonaiskustannukset vuonna 2005 olivat 102,4 miljoonaa euroa, kun seurakuntien yhteisöverosuuden tuotto samaan aikaan oli hiukan pienempi 102 miljoonaa euroa.

Seurakuntien yhteisöveron jako-osuuden leikkaaminen hallituksen esittämällä tavalla tarkoittaa vuoden 2005 tasolla seurakunnille 11 miljoonan euron vähennystä. Yhteisöverosuus ei siten kattaisi edes hautaustoimen kustannuk-

sia eikä riittäisi lainkaan seurakuntien muiden yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen.

Vuosina 2002—2005 seurakuntien kirkollisverot ovat alentuneet noin 47 miljoonaa euroa erilaisten verovähennysten seurauksena. Tästä seurakunnille on kompensoitu 12 miljoonaa euroa. Seurakuntien kokonaisverotulot ovat vähentyneet neljän vuoden aikana 35 miljoonaa euroa.

Seurakuntien yhteisöverosuutta ei tule alentaa tämänhetkisestä 1,94 prosentista 1,75 prosenttiin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että seurakuntien yhteisöverosuus säilytetään nykyisellään. Ehdotuksemme mukaan verontilityslain 12 § veronsaajaryhmien jako-osuudet kuuluisi seuraavasti: "Valtion jako-osuus on 76,03 prosenttia, kuntien jako-osuus 22,03 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus 1,94 prosenttia yhteisöverosta. Evankelisluterilaisten seurakuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisövero on 0,08 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on 91,9065 prosenttia ja seurakuntien osuus 8,0935 prosenttia."

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Kari Kärkkäinen /kd
Ahti Vielma /kok
Esko Kurvinen /kok

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Hallituksen esityksen HE 144/2006 vp mukaisesti ehdotetaan 5. lakiehdotuksessa kuntien valtionosuuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen lisäystä: "Tarkistettaessa kustannustenjakoa vuoden 2008 alusta otetaan valtionosuusprosenttien alennuksena huomioon yhteensä 185 miljoonaa euroa, joka korvataan kunnille verotuksessa vuodesta 2007".

Hallintovaliokunnan enemmistö otti kannan hallituksen esityksen mukaisesti, että maksettaessa voimassa olevan lain mukainen valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon eli ns. pakkolainan vuodelle 2008 määrätty loppuerä (185 milj. euroa) jo vuonna 2007 vastaava summa otettaisiin vähentävänä tulevassa valtionosuus-uudistuksessa. Tämä toteutettaisiin pienentämällä kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä siten, että kuntien verotulot kasvaisivat vastaavalla määrällä.

Meidän mielestämme valiokunta ei olisi saanut yhdistää yllä olevia ja täysin erillisiä asioita lainkaan toisiinsa.

10 vuotta sitten hyväksytty ja useasti uudistettu kunnallinen ansiotulovähennyslaki on täysin erillinen prosessi suhteessa tavanomaiseen kuntien ja valtion väliseen kustannustenjakoon. Myös kunnallisen ansiotulovähennyslain kunnille aiheuttama yli 800 miljoonan euron tulomenetys on korvattava kunnille täysimääräisesti ns. pakkolainan takaisinmaksun tapaan. Kunnallisen ansiotulovähennyslain takaisinmaksua ei tule ottaa lainkaan osaksi tulevaa valtionosuuslakia.

Hallintovaliokunnan olisikin tullut esittää lausunnossaan lakiin esitetty lisäys hylättäväksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 5. lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Veijo Puhjo /vas
Esko Kurvinen /kok
Ahti Vielma /kok

Kari Kärkkäinen /kd
Janina Andersson /vihr